

Vannområde Leira – Nitelva

ÅRSMELDING FOR 2016

Innhold

1. Forord.....	2
2. Om vannområdet	3
3. Organisasjonen.....	4
3.1. Vannrådets organisering	4
3.2. Vannrådegruppens sammensetning i 2016	5
3.3. Avholdte møter i 2016.....	7
4. Aktiviteter og oppfølging av handlingsprogram 2016.....	9
5. Nettsider og sosiale media	11
6. Vassdragsovervåking	13
7. Tilgjengeliggjøring av kunnskap i Vann-nett og Vannmiljø	14
8. Vannforekomster, miljøtilstand 2016 og miljømål.....	15
9. Økonomi – Inntekter og forbruk	18

Bilder på forsiden: Foto Trine M. Holm, Rambøll

---

1. Forord

I 2016 skjedde det viktige ting i vannforskriftsarbeidet. 1. juli 2016 ble endelig de regionale vannforvaltningsplanene for perioden 2016-2021 godkjent, og tredde i kraft. Det er nå satt miljømål for alle innsjøer, kystvann og grunnvann i Norge. Med godkjenningen av vannforvaltningsplanene så gikk vi fra planfasen og inn i tiltaksfasen.

Året for vannområdet har vært preget av et skifte i prosjektleder. Tidligere prosjektleder Eli-Marie Fuglestein sluttet i sin stilling 1. april 2016. Line Gustavsen ble ansatt som ny prosjektleder, og startet 15. april i 20% stilling og gikk over i 100% stilling fra 4. juli. Grunnet skifte i prosjektleder har det ikke vært gjennomført noen store prosjekter i 2016 i regi av vannområdet, men det har vært jobbet med organisasjonsstruktur, anbudsrunde for overvåking og planlegging av 2017.

Vannområdesekretariatet ser frem til et spennende år i 2017, med full aktivitet.

Bilde 1: Forvaltningsplan og regionalt tiltaksprogram. Foto: VO Leira-Nitelva

2. Om vannområdet

Vannområde Leira-Nitelva er et av Norges 101 vannområder og en del av vannregion Glomma. Vannområdet består av 12 kommuner (tabell 1) i fylkene Oslo, Akershus og Oppland.

Vannområdet er et geografisk område avgrenset til Leira og Nitelvas nedbørsfelt, og strekker seg fra Romeriksåsene i nord til Svellet (innløp Øyeren) i sør. Totalt er det 36 innsjøvannforekomster, 53 elvevannforekomster og 3 grunnvannsforekomster i vannområdet.

Leiravassdraget er svært variert fra rent, klart elvevann og mange innsjøer i Øståsen/Nordåsen og Romeriksåsen, til hissig, terrengformede bekker og elver gjennom bratte ravinedaler og til slutt en langsom, meanderende elv før utløpet i Nitelva. Selve elva Leira har en total lengde på 100,8 km. Nitelva har sitt utløp fra Harestuvannet og starter sin ferd gjennom skogkledde områder. Nedover Nittedal går elva inn i jordbruksområder og danner noen meandere. De nedre delene er nærmest en bred flod, og etter 37 km renner Nitelva ut i Svellet ved Lillestrøm. Begge elvene renner igjennom områder under den marine grensen og er derfor påvirket av marin leire. Dette fører til at den naturlige tilførselen av partikler og næringssalter er stor, og gjør at de nedre delene av vassdragene ikke vil bli «krystallklare og rene». Målet blir derfor å sikre gode livsbetingelser for vannlevende organismer som lever i slike elver, og best mulig ivareta brukerinteressene.

Tabell 1: Prosentandel av deltagerkommunene som ligger i vannområde Leira-Nitelva.

Kommune	% av kommunen som er i vannområdet
Oslo	7
Fet	18
Sørum	21
Gran	27
Ullensaker	35
Rælingen	45
Lunner	65
Nannestad	70
Gjerdrum	100
Lørenskog	100
Nittedal	100
Skedsmo	100

Figur 1 Kart over Vannområde Leira-Nitelva

3. Organisasjonen

3.1. Vannområdets organisering

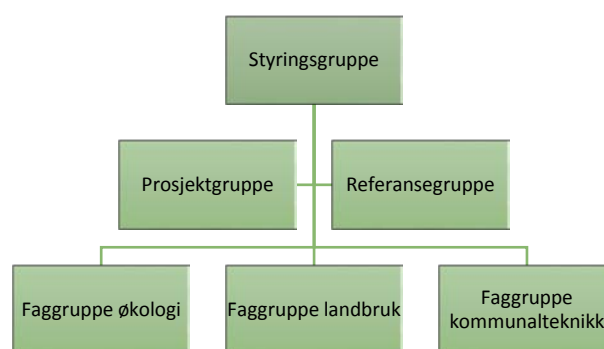
Nåværende organisering av arbeidet i Vannområde Leira-Nitelva ble vedtatt av styringsgruppa i 2008, og arbeidet fordeles på fem ulike grupper (figur 2). Styringsgruppa ledes av deltakerkommunenes ordførere/varaordførere. I tillegg deltar en politisk representant fra Akershus Fylkeskommune, som delegert prosessmyndighet på vegne av Vannregionmyndigheten for Glomma, Østfold

Fylkeskommune. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har fagansvar for arbeidet etter vannforskriften.

De og Akershus Bondelag deltar i gruppa som observatører. Styringsgruppa legger premisser for vannområdearbeidet etter føringer fra Vannregionmyndigheten, og skal forankre viktige milepæler i sine respektive kommuner.

Styringsgruppa legger premissene for arbeidet til vannområdets prosjektgruppe, samt tre faggrupper med fagkompetanse innen økologi, landbruk og kommunalteknikk. I tillegg har en overvåkingsgruppe vært aktiv i 2016 og jobbet med anskaffelse av ny overvåkingsavtale.

Organisasjonsstruktur vannområde Leira-Nitelva

Figur 2 Organisasjonskart for Vannområde Leira-Nitelva

For best mulig å sikre lokal forankring og medvirking ble det i 2008 opprettet en referansegruppe med representanter for Akershus bondelag, Småbrukerlaget, Skogeierlag, Naturvernforbundet, Forum for natur og friluftsliv, Jeger- og fiskerforbundet, Grunneierlagene, Utmarkslaget, Nitelvas venner, Sagelvas venner, OSL, Vegvesenet, næringsvirksomheter, m.fl. Noen av disse har ikke vært innkalt til de møtene som har vært avholdt til nå. Det har ikke vært avholdt møter i referansegruppa i 2016.

Det daglige arbeidet i vannområdet er tillagt sekretariatet og utføres av prosjektleder. Prosjektleder har kontor i Skedsmo kommune, som har det administrative ansvaret for prosjektet.

3.2. Vannområdegruppens sammensetning i 2016

Det har vært noen endringer i styringsgruppa i løpet av 2016. Representant fra Oslo kommune var frem til 12.10.2016 konstituert direktør Per Kristiansen, Vann- og avløpsetaten (Oslo kommune). Etter dette gikk direktør Anna Maria Aursund, Vann- og avløpsetaten (Oslo kommune) inn i styringsgruppa.

Tabell 2. Sammensetning av styringsgruppa for Vannområde Leira-Nitelva i 2016

Medlem	Representant
Gran	Willy Westhagen, ordfører
Lunner	Halvor Bratlie, varaordfører
Gjerdrum	Anders Østensen, ordfører
Nannestad	Hans Thue, ordfører
Nittedal	Inge Solli, varaordfører
Ullensaker	Tom Staahle, ordfører
Sørums	Marianne Grimstad Hansen, ordfører
Skedsmo	Boye Bjerkholt (leder), varaordfører
Fet	John Harry Skoglund, ordfører
Rælingen	Øivind Sand, nestleder, ordfører
Lørenskog	Ernst-Modest Herdickerhoff, varaordfører
Oslo	Anna Maria Aursund (fom. 12.10.16)
Akershus Fylkeskommune	Lone Kjølrsrud
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Are Heden/ Simon Haraldsen (observatør)
Bondelaget	Jens Thori Kogstad (observatør)
Vannområde Leira-Nitelva	Eli-Marie Fuglestein (tom 1.4.2016) / Line Gustavsens (fom. 15.4.16) (sekretær)

I den administrative prosjektgruppen var det ingen endringer i medlemmer i løpet av 2016.

Tabell 3 Oversikt over prosjektgruppas medlemmer i 2016

Administrativ prosjektgruppe	
- Elisabeth Borge, Skedsmo kommune	- Ola Rossing Eide, Statens vegvesen
- Anette Åkerstrøm, Ullensaker kommune	- Nannestad – ikke avklart
- Vebjørn Pollen, (Sørums kommune) leder faggruppe økologi	- Terje Wold, Oslo kommune
- Ann Kathrine Kristensen, Fet kommune	- Simon Haraldsen/Kari Engmark, Fylkesmannen i Oslo og Akershus
- Bjarte Hunnstad, Gjerdrum kommune	- Anja Winger, Akershus fylkeskommune
- Bjørn Rønholdt, Nittedal kommune	- Eli Marie Fuglestein, prosjektleder/sekretær tom 1.4.16
- Trude Øverlie, Gran kommune	- Line Gustavsens sekretær/prosjektleder fom. 15.4.16
- Ida Marie Gjersem, Regionkontor landbruk	
- Kari-Anne Steffensen Gorset, Lunner kommune	
- Bjørn Viken, Sørums kommune	

I de tre faggruppene kommunalteknikk, økologi og landbruk var det noen utskiftninger i løpet av året. Det ble også valgt nye gruppeledere i oktober 2016. Disse ble valgt til leder i perioden oktober 2016 –

desember 2017. En overvåkingsgruppe har også vært aktiv i løpet av 2016. De har jobbet med anbudsprosessen for overvåking av vannområdet i perioden 2017-2018 (2020). Se tabell 4 for hvem som har deltatt i de ulike gruppene i løpet av 2016.

Tabell 4 Oversikt over medlemmene i de tre temagruppene og i overvåkingsgruppa.

	Faggruppe kommunalteknikk	Faggruppe økologi
Fet	Nazhad Chawshin	Karl Alfred Bjølgerud
Gran	Trygve Rognstad	Trygve Rognstad
Gjerdrum	Monika Gudim, leder fra 20.10.16	Monica Gudim
Lunner	Kari-Anne Steffensen Gorset	Kari-Anne Steffensen Gorset
Lørenskog	Terje Martinsen, leder til 20.10.16	Kari Westgård Berg tom 01.10.16 / Harald Johannes Foslien Løvstad fra 01.10.16
Nannestad	Dag Brovold	Liv Dervo
Nittedal	Cecilie Raasok	Guro Haug
Oslo	Ingen fast representant	Toril Giske
Rælingen	Linda A. Grimsgaard	Linda A. Grimsgaard
Skedsmo	Odd Ivar Opheimsbakken til 20.10.16 /Tone Helland fra 20.10.16	Hilde Birkeland
Sørums	Bjørn Viken	Vebjørn Pollen, leder fra 10.10.16
Ullensaker	Anette Åkerstrøm	Anette Åkerstrøm
Fylkesmannen	Simon Haraldsen	Ruben A. Pettersen
Akershus		Anja Winger (fiskeforvalter) Stiller ved behov
Fylkeskommune		
NRA	Eirik Rismyhr	
Statens vegvesen	Ola Rosing Eide	
Vannområdet/ Prosjektleder	Eli Marie Fuglestein til 1.4.16/ Line Gustavsen fra 15.4.16	Eli Marie Fuglestein til 1.4.16/ Line Gustavsen fra 15.4.16

Kommune	Faggruppe landbruk	Overvåkingsgruppa
Fet	Ann Katrine Kristensen, leder tom 17.10.16	
Gran	Jens Olerud	
Gjerdrum	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou	
Lunner	Jens Olerud	
Lørenskog	Ida Marie Gjersem, Regionkontor landbruk (RKL) leder fra 17.10.2016	
Nannestad	Marit Sand/Nina Lynnebakken	
Nittedal	RKL	Cecilie Raasok
Oslo	RKL	
Rælingen	RKL	
Skedsmo	RKL	Hilde Birkeland/Jan Erik Bøgeberg
Sørums	Torunn Hoel	
Ullensaker	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou	Anette Åkerstrøm
Bondelaget	Einar Korvall	
Fylkesmannen	Kari Engmark	Ruben A. Pettersen
Vannområdet/ Prosjektleder	Eli Marie Fuglestein til 1.4.16/ Line Gustavsen fra 15.4.16	Eli Marie Fuglestein til 1.4.16/ Line Gustavsen fra 15.4.16

3.3. Avholdte møter i 2016

Oversikt over møter og befaringer avholdt i regi av vannområdet er vist i tabell 5.

Tabell 5 Avholdte møter i prosjektorganisasjonen i 2016

Vannområde Leira-Nitelva 2016	Antall møter	Beskrivelse
Styringsgruppa	2	Ordinære møter
Prosjektgruppe	3	Ordinære møter
Faggruppe økologi	2	Ordinære møter
Faggruppe landbruk	2	Ordinære møter
Faggruppe kommunalteknikk	2	Ordinære møter
Faggruppe overvåking	4	Overvåkingsprogram/ny anbudsrunde

Referater fra møter i prosjektorganisasjonen er sendt møtedeltakere og publisert på elveliv.no. Referater fra møter i styringsgruppa er i tillegg sendt i kopi til postmottak i hver av de 12 eierkommunene.

Prosjektleder har i tillegg deltatt på en del eksterne møter/arrangementer. Det har blant annet vært møter med Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Akershus fylkeskommune, vannregionmyndigheten/vannregionutvalget for Glomma. Prosjektleder har også deltatt på ulike seminarer, kurs og studietur. Det å delta på seminarer og konferanser er en god måte å øke kunnskapen i vannområdet på, og ikke minst å knytte kontakter. Ett utvalg er presentert nedenfor.

Studietur til Finland med prosjektlederforum – 6. til 8. september.

Den 6.-8. september dro prosjektlederforum på studietur til Vaasa i Finland. Det var vannregionmyndigheten som stod for kostnadene ved studieturen. I Vaasa ble det gitt informasjon om vannforvaltningen i Finland, og hvordan arbeidet med EUs vanndirektiv foregår. Mange av problemstillingene var gjenkjennelige fra det vi også opplever i Norge, som problemer med avløp, overvann og spredt bebyggelse. I løpet av studieturen ble det også ett par ekskursjoner til både skog, verdensarv og jordbruksområder.

Bilde 2: Besøk i UNESCO verdensarvområde Kvarken.
Foto: Vincent Westberg

Bilde 3: Befaring av sur sulfatjord - et problem vi ikke har i vannområde Leira-Nitelva. Foto: Vincent

---

Seminar om gamle fyllinger – 14. september

Den 14. september arrangerte Vannområde Indre Oslofjord Vest seminar om gamle fyllinger. Det ble holdt foredrag blant annet om offentlige og private deponier, villfyllinger og avrenning fra deponier. Dette var temaer som var av interesse, da de samme problemstillingene går igjen i Vannområde Leira-Nitelva.

Fagsamling om oppfølging av vannforskriften i jordbruket – 18.-19. oktober

Den 18. og 19. oktober arrangerte Landbruksdirektoratet seminar om oppfølging av vannforskriften i jordbruket. I tillegg til orienteringer om pågående prosesser ble det lagt mye vekt på klimaendringene og mulige og gjennomførte tiltak.

Nasjonal vannmiljøkonferanse – 2.-3. november

Den nasjonale vannmiljøkonferansen gikk av stabelen 2. og 3. november i Trondheim. Konferansen hadde fått tittelen «Ved et vannskille», da vi nå har gått fra en planfase og inn i en tiltaksfase. Dette var også hovedtemaene på konferansen. Det var også mange ulike parallelle sesjoner med mange ulike temaer blant annet, lokal vannforvaltning, overvåking, miljøgifter og eutrofi.

Bilde 4: Nasjonal vannmiljøkonferanse i Trondheim november 2016.
Foto: VO Leira-Nitelva

---

4. Aktiviteter og oppfølging av handlingsprogram 2016

Det ble ikke laget noen detaljert aktivitets- og prosjektplan for 2016, men enkelte av aktivitetene for 2015 ble videreført til 2016.

Problemkartlegging:

Beslutning om igangsettelse tas av administrativ prosjektgruppe, etter innstilling fra økologigruppa.

Finansiering: Fylkesmannen bevilget i 2014 kr 100 000,- til oppfølgende fiskeundersøkelser. Søknad om å omdisponere de tildelte midlene til problemkartlegging i vannforekomster som ikke er klassifisert før, eller som er klassifisert med lav pålitelighetsgrad, ble sendt Fylkesmannen den 21.08.2015 i tråd med styringsgruppas vedtak den 18.08.15 (sak 14/15).

Status: i 2015 ble det benyttet 6790,- for å dekke opp for ekstrakostnader knyttet til ekstra analyseparametere ved analyse av vannprøver fra leirpåvirkede lokaliteter. I 2016 ble det benyttet 27 786,- til samme formål.

Stormøte:

Seminar for hele prosjektorganisasjonen, for å markere overgangen fra planperiode til gjennomføringsperiode, og fra pilotperioden til første planperiode.

Finansiering: fondsmidler, bevilget fra Akershus Fylkeskommune i 2014 til implementering av tiltaksanalysen og gjennomføringsplaner for denne.

Status: Utsatt.

Evaluering av prosjektorganisering og mandat

Vannområde-organiseringen er kompleks. God funksjon og effektiv tidsbruk krever klare roller og kommunikasjonslinjer. Gjeldene mandat ble vedtatt i 2008. Det er behov for en oppdatering. Behov for ekstern bistand.

Finansiering: fondsmidler, bevilget fra Akershus fylkeskommune i 2014 til «tiltak for å styrke prosjektorganisasjonen».

Status: Grunnet skifte i prosjektleder ble denne saken forsinket i 2016. Høsten 2016 var det møte i alle temagruppene og i prosjektgruppa i vannområdet, hvor temaer som «Ulike roller i vannforskriftarbeidet», «Prosjektorganisering» og «Rolleavklaring mellom prosjektgruppe og temagruppe» ble tatt opp. I slutten av desember 2016 ba vannområdesekretariatet Akershus Fylkeskommune om bistand til å se på organiseringen, dette som oppfølging av et vedtak i styringsgruppa 31. oktober 2016.

Oppgradere/videreutvikle hjemmesiden

Finansiering: egne midler

Status: I 2016 har nettsidene blitt gjennomgått, brutte lenker reparert eller fjernet, og noe informasjon er oppdatert. Endringer for å bedre brukervennligheten til elveliv.no, og få sidene til å bli mer tidsriktige planlegges, men er foreløpig ikke gjennomført.

Møte/seminar om fangdammer

Status: Det var tenkt å arrangere et møte/seminar om fangdammer for å følge opp rapportene fra 2015. Grunnet skifte i prosjektleder har dette blitt utsatt til 2017.

5. Nettsider og sosiale media

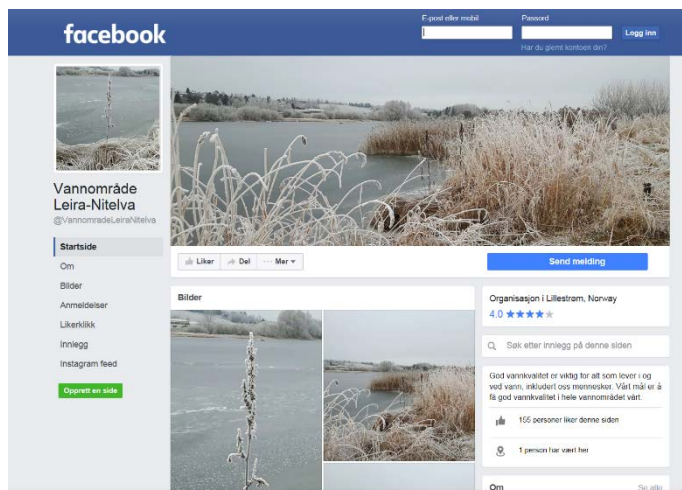
Elveliv.no

Nettsiden elveliv.no er vannområdets nettside, og har vært i funksjon gjennom hele 2016. I løpet av året har det blitt lagt ut referater og rapporter, og alle sidene har blitt gjennomgått for å reparere eller fjerne brutte linker. Noen små tekster har også blitt oppdatert.

Siden fremstår fortsatt som noe rotete, utdatert, og fungerer ikke optimalt. Det bør derfor gjøres en grundig jobb med nettsidene, slik at den kan være til best mulig hjelp for folk som søker informasjon om vannområdet.

Facebook

I september ble det opprettet en Facebook-konto for vannområdet. Tanken bak var at siden skal være et sted å informere om stort og smått som gjelder vann og vannområdet, og som kan være av interesse for befolkningen i området. I perioden fra opprettelsen i september og ut året fikk siden 154 følgere og det innlegget som ble sett av flest var ett innlegg om hvordan budsjettforliket kom ut for vannarbeidet. Dette innlegget ble sett av 298 personer, og fikk 14 likes.

Bilde 5: Skjerm bilde av vannområdets Facebookside.

Målet med Facebook-kontoen er å i gjennomsnitt publisere ett bilde, nyhet eller fun-fact 1-2 ganger i uken.

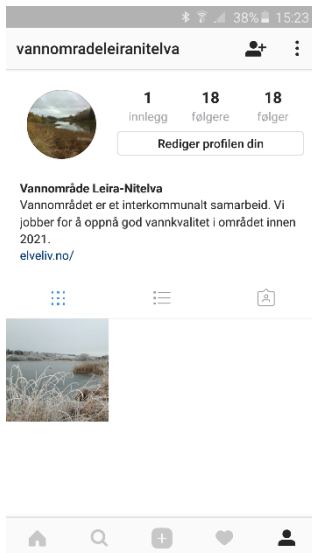
Det er viktig å også nå ut til befolkningen i vannområdet, da de også bør være med på å ta vare på vannet.

Instagram

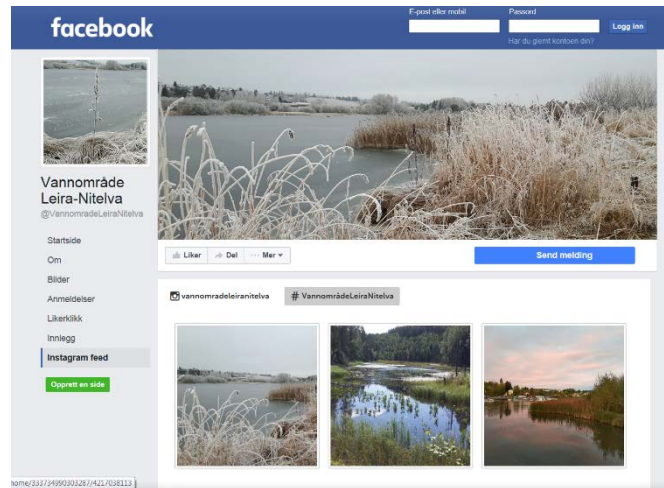
I desember ble det opprettet en Instagram-konto for vannområdet (bilde 6). Instagram er i hovedsak et sted for å dele bilder, så her vil det ikke være like hyppige oppdateringer som på Facebook, og heller ikke den store fakta-delingen. Ønsket med denne siden er å vise hvor flott vannområdet er, og

vise bilder fra ulike aktiviteter som skjer i regi av vannområdet. I tillegg kan folk tagge bilder fra området med hashtaggen #VannområdeLeiraNitelva.

Bilder som legges ut på Instagram-kontoen til vannområdet, og bilder som blir merket med hashtaggen vil også dukke opp på Facebook, og bilde 6 viser at det er to bilder i tillegg til det som er tatt av vannområdet som er tagget med VannområdeLeiraNitelva.

Bilde 6: Skjerm bilde av Instagram-kontoen til vannområdet.

Bilde 7: Skjerm bilde av Instagram-bilder på Facebook.

Foreløpig har vannområdet 18 følgere på Instagram, og det er en blanding av privatpersoner, kommuner og Miljødirektoratet. Med mer aktivitet, vil det også bli flere følgere her.

---

6. Vassdragsovervåking

Det ble i 2013 utarbeidet et forslag til overvåkingsprogram for Leira-Nitelva. Forslaget til overvåkingsprogram ble sendt til Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og inngår i overvåkingsprogrammet for Vannregion Glomma.

Kommunene som inngår i vannområdet, har organisert seg ulikt med hensyn på gjennomføring av vassdragsovervåkingen.

Nedre Romerike Innkjøpsordning (NRI) har, på vegne av kommunene Nannestad, Ullensaker, Gjerdrum, Sørum, Fet, Rælingen, Skedsmo og Nittedal, inngått en rammeavtale om tiltaksrettet overvåking med Rambøll AS. Avtalen ble inngått i 2013, og gjaldt for 2 år med opsjon for 1+1 år. Dette samarbeidet omtales ofte som «Overvåkingsprogrammet for Leira-Nitelva» eller «fellesovervåkingen», da det omfatter størstedelen av den tiltaksrettede overvåkingen innen vannområdet og har blitt administrert av vannområde-sekretariatet. 2016 var siste året for denne avtalen, så i løpet av 2016 ble det satt i gang en prosess for å inngå en ny rammeavtale. Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid (ØRIK) bistod denne gangen vannområdet i arbeidet, og i desember 2016 ble det inngått en rammeavtale med Norconsult som skal gjelde i to år fra og med 2017 med opsjon for 1+1 år.

Kostnadene for fellesovervåkingen er fordelt mellom kommunene ut fra antall prøvesteder, antall prøver, og type prøve (analyse av kjemiske parametere, bunndyr, begroingsalger eller vannplanter). Det er også gitt et statlig bidrag på 225 000 kroner, tildelt vannområdet fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Det statlige bidraget er et bidrag til overvåking i områder hvor jordbruket er en viktig påvirker.

I tillegg til de kostnadene som fremgår av tabell 10 (side 17), finansieres tre stasjoner i Nitelva (Kjellerholen, Sagdalen og Rud/Åmot) av NRA og eierkommunene (Lørenskog, Rælingen, Skedsmo). Resultatene inngår i årsrapport for vassdragsovervåkingen, og vil bli publisert på vannområdets hjemmeside elveliv.no i løpet av våren 2016.

Det gjennomføres omfattende overvåking også i kommunene Lunner, Lørenskog og Oslo, men resultatene fra denne overvåkingen er p.t. ikke inkludert i felles årsrapport for vassdragsovervåkingen i Leira-Nitelva, men oppsummeres i separate rapporter. Fylkesmannens overvåking i forsurspåvirkede vannforekomster og kartlegginger av biologiske kvalitetselementer som fisk og muslinger publiseres også i separate rapporter.

Når samtlige overvåkingsresultater er tilgjengeliggjort i Vannmiljø og Fylkesmannen har benyttet dataene til å reklassifisere økologisk tilstand i de aktuelle vannforekomstene, vil det bli mulig å hente ut helhetlige oversikter fra Vann-nett som viser økologisk tilstand for alle vannforekomstene i området.

Bilde 8: Rambøll i ferd med å ta vannprøver.
Foto: Trine M. Holm, Rambøll.

---

7. Tilgjengeliggjøring av kunnskap i Vann-Nett og Vanmiljø

Vann-Nett:

Vann-nett er et nettbasert kartverktøy som brukes i arbeidet med vannforskriften. I Vann-Nett vises inndelingen i vannområder og vannforekomster, og for hver vannforekomst er det lagret informasjon om miljøtilstand, evt. risiko for å ikke nå målet om god økologisk tilstand, aktuelle påvirkninger samt tiltak for å bedre den økologiske tilstanden. Vannforskriften setter krav til medvirkning med hensyn til faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannet. Vann-Nett er ment å sikre tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten.

Ved inngangen til 2015 var det klart at det var flere mangler knyttet til registrering av data i Vann-Nett for Vannområde Leira-Nitelva, både i form av manglende vurdering av miljøtilstand for enkelte vannforekomster, utdatert informasjon og feilregistreringer. Det var ikke tid til å gjøre alle endringer før Vann-Nett ble stengt for redigering i forbindelse med behandling av den regionale forvaltningsplanen for 2016-2021. Vann-Nett har forblitt stengt i hele 2016, men skal etter planen åpnes opp igjen sommeren 2017. Det er viktig at arbeidet med å rydde opp i feil og mangler da kommer raskt i gang, og at det kommuniseres til potensielle brukere av databasen at det er stor usikkerhet knyttet til registreringene. Fylkesmannen er ansvarlig for innholdet i Vann-Nett (med unntak av tiltaksmodulen).

Vanmiljø:

Vanmiljø er den statlige miljøforvaltningens fagsystem for lagring av analyse av data om miljøtilstanden i vann. Vanmiljø er integrert med Vann-Nett, og analyseresultater registrert i Vanmiljø benyttes ved fastsettelse av miljøtilstand i Vann-Nett.

Analysene fra de lokalitetene som overvåkes av Rambøll på vegne av kommunene Nannestad, Ullensaker, Sørums, Gjerdrum, Fet, Rælingen, Skedsmo og Nittedal (også omtalt som «overvåkingsprogrammet for Vannområdet»), har fra og med blitt registrert i Vanmiljø av oppdragstaker. Data fra 2008 og frem til 2013 har også i ettertid blitt lagt inn i Vanmiljø slik at man får en best mulig oversikt over hvordan vannkvaliteten har utviklet seg.

8. Vannforekomster, miljøtilstand 2016 og miljømål

Den regionale vannforvaltningsplanen for vannregion Glomma fastsetter miljømål for alt vann, både elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Disse miljømålene er de viktigste i forvaltningsplanen, og de skal sikre en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Miljømålene skal legges til grunn for kommunal, regional og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Dersom miljømålene fravikes gir dette grunnlag for å fremme innsigelse etter plan- og bygningsloven.

Miljøtilstanden til en vannforekomst forteller oss hvordan det står til med vannet, og skal vurderes etter økologisk og kjemisk tilstand.

Alle vannforekomstene i vannregionen har et miljømål, og det er oppgitt en frist for når dette målet skal være nådd. Standard miljømål er minst god økologisk tilstand og kjemisk tilstand. Noen vannforekomster har strengere miljømål og noen er omfattet av unntaksregler. Beskytta områder og sterkt modifiserte vannforekomster har egne miljømål. Der det er risiko for at miljømålet ikke nås innen fristen må det igangsettes tiltak for å nå miljømålet.

Av de 97 vannforekomstene i vannområdet skal 66 oppnå god økologisk tilstand eller bedre innen 2021, 25 vannforekomster har utsatt frist, 3 vannforekomster skal oppnå godt økologisk potensiale innen 2021, og 3 vannforekomster har utsatt frist for å oppnå godt økologisk potensiale.

Hvis vi ser på tilstanden i vannområdet i dag, så gjenstår det fortsatt mye arbeid for å nå miljømålene. Kun 26% av elvforekomstene har økologisk tilstand som er god eller svært god. For innsjøforekomstene står det litt bedre til, der oppnår 45,4% god eller svært god tilstand. Se tabell 6.

Tabell 6. Økologisk tilstand i elv- og innsjøvannforekomster i VO Leira-Nitelva

Økologisk tilstand	Elv			Innsjø		
	Antall	Prosent	Lengde (km)	Antall	Prosent	Areal (km ²)
Svært god	4(0)	8	104,61	1(0)	3	0,88
God	9(8)	18	481,12	14(14)	42,4	13,02
Moderat	17(16)	34	761,85	14(17)	42,4	14,52
Dårlig	10 (13)	20	255,74	3(3)	9,1	0,24
Svært dårlig	4(5)	8	96,92	0(0)	0	0
Uklassifisert	6 (11)	12	217,67	1(1)	3	0,01

Det vil derfor være svært viktig å jobbe effektivt med tiltak i tiden fremover for å kunne nå målene til 2021.

Når det gjelder kjemisk tilstand til vannforekomstene i vannområdet så er kunnskapen dårlig, og hele 90,6% av elvforekomstene, og 100% av innsjøvannforekomstene er udefinert (se tabell 7)..

Tabell 7. Kjemisk tilstand i elv- og innsjøvannforekomster i VO Leira-Nitelva

Kjemisk tilstand	Elv			Innsjø		
	Antall	Prosent	Lengde (km)	Antall	Prosent	Areal (km ²)
Oppnår god	5	9,4	112,92	0	0	0
Oppnår ikke god	0	0	0	0	0	0
Udefinert	48	90,6	1818,33	36	100	31,25

Kjemisk tilstand baseres på tilstedeværelse av gitte miljøgifter. Det eksisterer en lang rekke miljøgifter noe som gjør det til et veldig kostnadskrevenende område. Det trengs derfor mer informasjon om hvilke miljøgifter som bør prioriteres i tiden fremover slik at man kan få fastsatt kjemisk tilstand på vannforekomstene.

Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) er vannforekomster som har blitt betydelig fysisk endret for å ivareta samfunnsnyttige formål som for eksempel kraftproduksjon, drikkevann, landbruk eller flomvern. I forbindelse med Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021», har seks vannforekomster, 3 elvevannforekomster og 3 innsjøvannforekomster, fått status som sterkt SMVF i VO Leira-Nitelva. Ingen av dem oppnår godt økologisk potensiale. Se tabell 8.

Tabell 8. Økologisk potensial for sterkt modifiserte vannforekomster i VO Leira-Nitelva

Økologisk potensial	SMVF-elv			SMVF-innsjø		
	Antall	Prosent	Lengde (km)	Antall	Prosent	Areal (km ²)
Godt eller høyere	0	0	0	0	0	0
Moderat	0	0	0	1	33,3	1,35
Dårlig	1	33,3	3,52	0	0	0
Svært dårlig	0	0	0	0	0	0
Udefinert	2	66,7	9,83	2	66,7	1,21

De tre elvevannforekomstene har på grunn av tekniske årsaker fått utsatt frist for å oppnå godt økologisk potensiale til 2027.

Leira var med alt i første planperiode, og bestod den gangen av 37 vannforekomster, hvor ca. halvparten hadde udefinert økologisk tilstand. For 19 av vannforekomstene er det mulig å sammenligne økologisk tilstand med dagens situasjon. Se diagram 1.

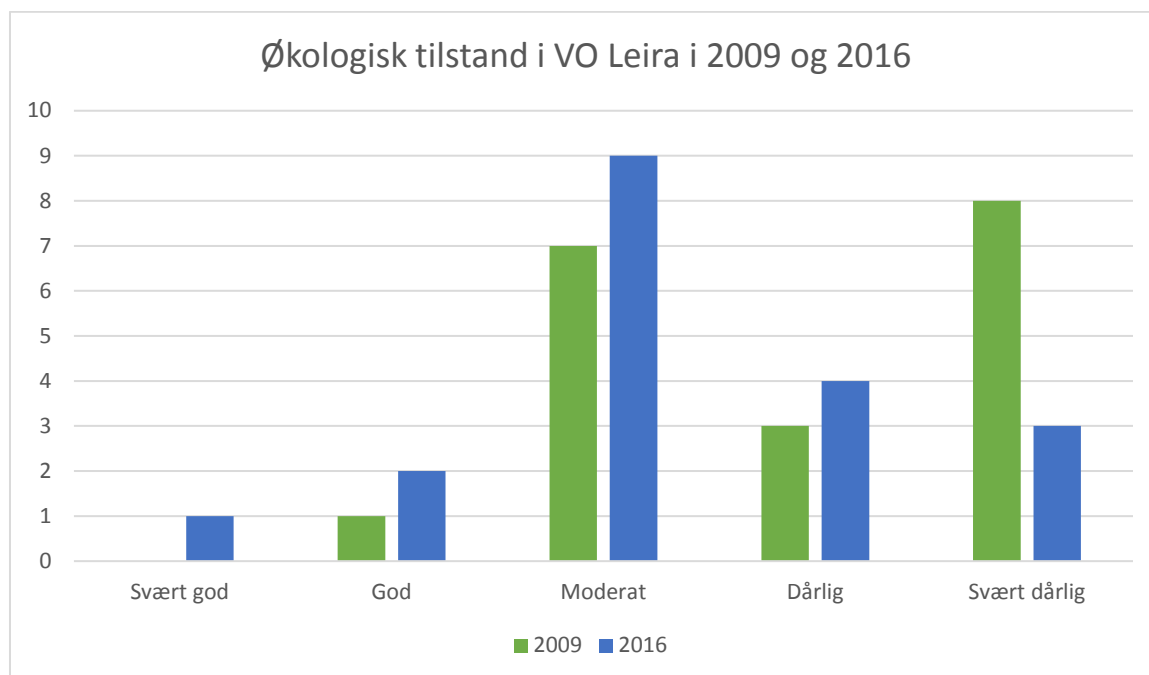

Diagram 1 Sammenligning av økologisk tilstand i Leira i 2009 og 2016.

Fra diagram tre kan vi se at det har vært en utvikling til det bedre i Leira-delen av vannområdet fra 2009 og frem til 2016. Det er blant annet langt færre vannforekomster som har svært dårlig økologisk

---

tilstand. Men det er fortsatt mye som gjenstår før miljømålene er nådd. Sammenligningen er noe upresis da enkelte av vannforekomstene fra 2009 har blitt splittet i flere vannforekomster.

Resultatene fra vannovervåkingen i 2016 vil bli presentert i en egen rapport utformet av Rambøll.

9. Økonomi – Inntekter og forbruk

Prosjektregnskapet for 2016 fremgår av tabell 9. Overvåkingsprogrammet er skilt ut i eget regnskap, tabell 10.

Tabell 9 Prosjektregnskap for prosjekt 1433

Konto	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Merknader
Utgifter				
Lønnsutgifter (regulativlønn, arb.avg. og pensjonsinnbetaling)	590 851	766 000	727 007	
Møtegodtgjørelse	0	15 000	7 200	
Interntjenester Skedsmo kommune	25 000	50 000	50 000	
Husleie	35 750	0	0	
Kontorutgifter (rekvisita, datautstyr, annet)	0	1 000	1 745	
Velferdstiltak ansatte og andre	890	0	0	
Mobiltelefoni, Ipad, tale o.l.	2 347	0	0	
Mat til bevertning og leie av møtelokaler	14 266	50 000	17 434	
Kurs/konferanser inkl. overnatting og reiseutgifter	12 769	25 000	23 440	
Kontingenter, medlemskap	500	1 000	500	
Lisens, kjøp og oppgradering av dataprogram	6 760	5 000	8 301	
Konuslenthonorar/andre kjøpte tjenester/forelesere	750	430 000	246 000	
Viderefremidling av tilskudd til samarbeidspartnere		0	35 000	
Overføring driftsmidler til konto for overvåkingsprogrammet	0	0	45 000	
Stillingsannonser	4 600	0	0	
Sum utgifter	694 483	1 347 000	1 161 626	
Inntekter				
Innbetaling fra eierkommunene	857 500	857 500	857 500	
Driftstilskudd Akershus fylkeskommune	170 800	100 000	243 000	
Driftstilskudd Vannregionmyndigheten	215 415	100 000	99 833	
Andre tilskudd/prosjekttilskudd	281 000	0	0	1
Sum inntekter	1 524 715	1 057 500	1 200 333	

1. Tilskuddsmidler til fangdamprosjektet som ble avsluttet i 2015. Utbetaling av midler skjedde først i mars 2016.

Ved inngangen av 2016 stod det kr 1.572.521,- på bundet driftsfond tilknyttet driften av Vannområde Leria-Nitelva. Ved utgangen av 2016, hadde vannområdet et overskudd på kr 830 230,- som overføres til bundet driftsfond. Ved utgangen av 2016 stod det kr 2.402.751,- på bundet driftsfond.

Årsaken til det store overskuddet i 2016 er blant annet skifte i prosjektleder. Dette førte til kr 170 000,- i mindre lønnsutgifter. I tillegg ble det ikke kjøpt inn noen nye konsulenttjenester, og tilskuddene fra Akershus fylkeskommune og fra Vannregionmyndighetene ble mye høyere enn budsjettet.

Tabell 10 Prosjektrekning for prosjekt 1433 - vassdragsovervåking

Konto	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Merknader
Utgifter				
Konsulentonorar overvåkingsprogrammet, herav; overvåking 2016 og årsrapport 2015 (fysisk-kjemiske parametere, Rambøll)	774 969		1 024 117	
Sum utgifter	774 969		1 024 117	
Inntekter				
Refusjon Skedsmo kommune	88 347		99 160	
Refusjon Nittedal kommune	94 784		104 444	
Refusjon Rælingen kommune	24 970		13 477	
Refusjon Fet kommune	34 048		38 515	
Refusjon Sørums kommun	103 627		100 373	
Refusjon Gjerdrum kommune	84 448		91 067	
Refusjon Ullensaker kommune	92 123		101 472	
Refusjon Nannestad kommune	52 174		95 522	
Refusjon Lørenskog kommune	0		0	
Statlig tilskudd til tiltaksrettet overvåking i jordbruksområder (via Fylkesmannen i Oslo og Akershus)	225 000		80 000	1
Overføring fra vannområdets driftskonto	0		45 000	2
Prosjekttilskudd	0			
Sum inntekter	799 521		769 030	

1. Det kom en ekstrabevilgning på kr 50 000,- fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus sent i desember 2016. Disse midlene ble derfor ikke med i fratrekke for kommunene når det gjelder fakturering av overvåkingskostnadene for 2016.
2. Av innvilgede prosjekttilskudd i 2014, ble kr 100 000 stående ubrukt. Dette var midler innvilget til oppfølgende «fiskeundersøkelser», men jmf. Vedtak i sak 14/15 ble midlene omdisponert til 1) ekstrakostnader knyttet til analyse av parametere nødvendig for klassifisering av leirelver, 2) problemkartlegging i vannforekomster hvor miljøtilstand er ukjent eller fastsatt med lav grad av pålitelighet eller 3) faglig bistand ved skjønnsmessig fastsettelse av miljøtilstand. I 2015 ble det brukt kr 6790,- for å dekke ekstra kostnader knyttet til analyse av parametere nødvendig for klassifisering av leirelver. Ved fakturering av overvåkingskostnadene for 2016 (fakturering av kommunene), ble det gjort et fratrekke på kr 27786,- fordelt på de kommunene som betaler for overvåking på leirpåvirkede prøvetakingslokaliteter. Av det opprinnelige tilskuddet på kr 100 000,- gjenstår nå kr 65 424,-.

Ved inngangen til 2016 stod det kr 393 033,- på bundet driftsfond tilknyttet vassdragsovervåkingen. Ved utgangen av 2016 stod det kr 417 584,- på bundet driftsfond. Det er verdt å merke seg at årsrapporten for den fysisk-kjemiske overvåkingen i 2016 ikke er fakturert. Dette beløper seg til om lag 130.000 kr. Videre er om lag 65 000 kr av fondsbeholdningen gjenstående prosjektmidler, bevilget fra Fylkesmannen (se merknad 2).

Da ekstrabevilgningen fra Fylkesmannen kom i desember, etter at kommunene var blitt fakturert for overvåkingskostnadene, ble ikke de midlene med i fratrekke til kommunene. Dette førte til at det ble ett lite overskudd på ca. kr 25 000,-.

Vedlegg 1. Oversikt over kommunenes økonomiske bidrag til fellesutgifter i Vannområde Leira-Nitelva

Fordelingsnøkkel:

- Grunnbeløp kr. 20 000,-
- Kr. 3,- pr. daa jordbruksareal
- + kr. 15 pr. innbygger

Fordelingen mellom kommunene ble siste beregnet i 2012.

Tabell 11 Fellesutgifter innbetalt til vannområdet fra kommunene.

Inntekter/felleskostnader kommunevis	2016
Skedsmo	179 500
Lørenskog	124 000
Nittedal	100 000
Rælingen	73 000
Fet	31 000
Oslo	21 000
Sørumsund	46 000
Gjerdrum	63 000
Ullensaker	86 000
Nannestad	93 000
Gran	20 500
Lunner	20 500
Sum inntekter	857 500